

SAYI : B.02.0.007.00/ 94
KONU : Yazılı Soru Önergesi

28.11.2010

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE**

İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 16.12.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/11251-18056/38612 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 21.12.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-174-7/5022 sayılı yazısı.

Denizli Milletvekili Sayın Ali Rıza ERTEMÜR'ün Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/11251 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**DENİZLİ MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ RIZA ERTEMUR'UN
7/11251 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Ülkemizde, engelli vatandaşlarımız toplam nüfusun 12.29'unu oluşturmaktadır. Farklı özür gruplarında bulunan bu vatandaşlarımızın sorularının çözümüne yönelik olarak bu güne kadar etkin ve kalıcı önlemler alınamamıştır. Özürlülerimizin yaşamakta olduğu sorunlar her geçen gün artarken, özellikle istihdam konusunda ciddi politikaların oluşturulmaması, uygulamadan doğan aksaklıklar bu vatandaşlarımızın kendi kendine yetebilmelerinin önünde büyük engel olarak durmaktadır.

Engellilerin ilgili yasal düzenlemeler; engellilerin yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi, meslek kazandırılması, verimli kılınarak sosyal ve ekonomik refahlarının sağlanması amacıyla mesleki rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanmasını güvence altına almaktadır. Bunun yanı sıra, kamu ve özel sektörde kanunun ön gördüğü oranda özürlü ne yazık ki çalıştırılmamaktadır.

Konuyla ilgili olarak;

SORULAR:

- 1) Ülkemizde engellilerin, özür grubu, eğitim durumu, yaş ve illere göre dağılımı nedir ?
- 2) Çalışamayan, çalışamayacak durumda olan engellilere verilen aylık, bu vatandaşlarımızın yaşamlarını insan onur ve saygınlığına yakışır bir şekilde sürdürmeleri ve asgari temel ihtiyaçlarını karşılamaları için yeterli midir? Yeterli değil ise artırılması yönünde yapılan bir çalışma var mıdır? Kapsamı nedir ?
- 3) Çalışabilir engellilerin istihdamı konusunda kamu kurumlarının öncü ve örnek olması gerekmektedir. Kamu kurumlarında engelliler için ayrılan kotanın ne kadarı kullanılmıştır? Boş olan kadro sayısı nedir? Kurumlara göre dağılımı nedir ? Bugüne kadar kamuda engelli kotasını doldurmayan kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri hakkında hangi işlem yapılmıştır? Bu kotanın eksiksiz doldurulması için hangi önlemleri almayı düşünüyorsunuz?
- 4) Engelliler sağlık desteğine en fazla ihtiyaç duyan toplum kesimini oluşturmaktadır. Bu vatandaşlarımızın gelirleri son derece kısıtlı olduğu ve yaşadığı sorunlar bilinmekteyken, engellilerden neden muayene, ilaç, tıbbi malzeme, ameliyat ve tedavilerinde katkı payı istenmektedir? Kaldırılması düşünülüyor mu?
- 5) 181 lira engelli aylığı alan bir kişi, bakıma muhtaç ise bu kişiye evde bakım desteği verilmemektedir? Bu insanlar 181 lira ile sağlıklı bir şekilde yaşayacak tıbbi ve sosyal desteği kimlerden sağlayacaktır?
- 6) İmar Yasasında 1997 yılında yapılan değişiklikle yapıların engellilere uygun olarak inşası zorunlu tutulmuştur. Bu tarihten sonra yapılan pek çok binanın engellilere uygun olmadığı bilinmektedir. Bu anlamda kaç kamu ve özel binaya kurallara uymadığı için ceza kesilmiştir? Var olan eksikliklerin giderilmesi için uyarıda yapılmıştır? Sonuçları nedir?
- 7) 2005 yılında yürürlüğe giren 5378 sayılı Yasanın geçici 2. maddesi kamuya açık alanların, binaların ve hatta toplu taşıma araçlarının 7 yıl içinde engellilere uygun hale getirilmesini emretmektedir. Sürenin yaklaşık yarısı tamamlanmıştır. Bu güne kadar bu yönde yapılan çalışmalar nelerdir?

- 8) Engellilerin yaşamlarını kolaylaştıran tıbbi destek araçlarının tekerlekli sandalye, işitme cihazı gibi araç ve gereçlerin sosyal güvenlik kurumu tarafından karşılanan bedelleri neden düşük tutulmaktadır? Verilen bedellerle düşük kaliteli üründen başka seçenek bırakılmazken bir de bunların zorunlu kullanım süreleri neden uzatılmaktadır?
- 9) Engelli öğrencilerin eğitimlerinin sürdürülmesi için hangi tedbirler alınmaktadır? Bina, eğitim araçları ve yardımcı kadroları yeteri midir? Yeterli ise 2010 yılında bu alanda yapılacak yatırım ve kadro alımları nedir?
- 10) Engellilerin temsilcisi olan demekler, federasyonlar ve konfederasyonlar son derece kısıtlı olanaklarla ve bütçelerle üyelerine hizmet vermeye çalışmaktadır. Bu kuruluşların desteklenmesi, daha güçlü bir şekilde engelli vatandaşlarımıza hizmet edebilmesi için yapılan bir çalışma var mıdır? Kapsamı nedir?
- 11) Başbakanlık Özürlüler İdaresi 4 kez "Özürlüler Şurası" toplamıştır. Şuraya kimler hangi ölçütlere göre çağırılmıştır. Alınan kararların ne kadar uygulamaya konulmuştur?
- 12) Toplu ulaşım araçlarından yararlanamayan engelliler zorunlu olarak bireysel araç almak durumunda kalmaktadır. Bu araçlar onların yaşamlarını kolaylaştıran, günlük yaşamlarını sürdürmeleri için zorunlu iken neden yasadaki hükme uyulmayarak ve Katma Değer Vergisi (KDV) alındığı iddiası doğru mudur?
- 13) Engellilerin haklarından yararlanmaları için çok önemli olan sağlık kurulu raporlarını belirleme yönetmeliği 2006 yılında değiştirilmiştir. Bu yönetmelikle belirlenen kurallar Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilmiş kurallara ne kadar uygundur?
- 14) Sağlık Kurulu Raporlarının, Maliye Bakanlığı tarafından keyfi biçimde yeniden değerlendirilerek engelli vatandaşlarımızın gelir vergisi indiriminden yararlanmasının engellendiği ve emeklilik haklarının ellerinden alındığı iddiası doğru mudur? 2005-2009 tarihleri arasında vergi indirimi ve emeklilik hakkını kaybeden özürlü sayısı nedir?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığınca verilen cevaba göre;

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ve Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından 2002 yılında yapılan Türkiye Özürlüler Araştırmasına göre ülkemizdeki özürlü olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranı % 12.29'dur. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlülerin oranı %2.58 iken süreğen hastalığı olanların oranı ise % 9.70'dir. Araştırmaya göre elde edilen sonuçlar aşağıdaki tablolarda verildiği gibidir.

Özürlü Nüfusun Özur Gruplarına Göre Dağılımı

Ortopedik özürlü	Görme Özürlü	İşitme Özürlü	Dil ve Konuşma Özürlü	Zihinsel Özürlü	Süreğen Hastalık
% 1,25	% 0,60	% 0,37	% 0,38	% 0,48	% 9,70

Özürlü Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Ortopedik Özürlü %	Görme Özürlü %	İşitme Özürlü %	Dil ve Konuşma Özürlü %	Zihinsel Özürlü %	Süreğen Hastalık %
0-9	0,64	0,33	0,20	0,46	0,42	2,60
10-19	0,77	0,36	0,29	0,43	0,58	2,67
20-29	1,21	0,45	0,32	0,42	0,65	4,80
30-39	1,26	0,46	0,35	0,31	0,54	8,89
40-49	1,39	0,62	0,35	0,26	0,39	15,43
50-59	1,79	0,91	0,41	0,30	0,26	24,44
60-69	2,80	1,56	0,77	0,41	0,27	31,82
70+	3,94	2,98	1,70	0,39	0,31	36,10

Özürlü Nüfusun Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu		Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma, zihinsel özürlü	Süreğen Hastalık
Okuma yazma bilmeyen		% 36,37	% 26,64
Okuma yazma bilen		% 63,62	% 73,36
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen		% 7,69	% 8,10
İlkokul	Bitirilen Okul	% 40,97	% 47,10
Ortaokul veya dengi meslek okulları		% 5,64	% 6,31
Lise ve dengi meslek		% 6,90	% 7,61
Yüksekokul		% 2,42	% 4,23

Özürlü Nüfusun Bölgelere Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Ortopedik özürlü	Görme Özürlü	İşitme Özürlü	Dil ve Konuşma Özürlü	Zihinsel Özürlü	Süreğen Hastalık
Marmara	% 1,11	% 0,53	% 0,37	% 0,33	% 0,37	% 10,90
Ege	% 1,19	% 0,61	% 0,36	% 0,38	% 0,53	% 9,27
Akdeniz	% 1,22	% 0,58	% 0,34	% 0,38	% 0,55	% 9,56
İç Anadolu	% 1,27	% 0,63	% 0,37	% 0,38	% 0,50	% 9,92
Karadeniz	% 1,60	% 0,66	% 0,45	% 0,46	% 0,63	% 9,76
Doğu Anadolu	% 1,27	% 0,57	% 0,31	% 0,40	% 0,44	% 9,26
Güneydoğu Anadolu	% 1,25	% 0,70	% 0,36	% 0,45	% 0,45	% 7,18

Ayrıca, kurumumuz bünyesinde oluşturulan Ulusal Özürölüler Veritabanında Aralık 2009 ayı itibari ile özürölü sağık kurulu raporu olan 1 172 350 özürölü bireyin bilgisi bulunmaktadır. Bu bilgiler Ulusal Özürölüler Veritabanına, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu, Sağık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan aktarılmaktadır.

Ekonomik yoksunluk içinde olan özürölü vatandaşlarımıza, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre bağlanan aylıklar 07.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Özürölüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun ile %200 ila %300 oranında artırılmıştır. Ayrıca, Kanunla ilk defa 18 yaşın altındaki özürölülere de aylık bağlanması temin edilmiştir.

Aylıklara ilişkin daha ayrıntılı hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü tarafından yanıtlanması uygun olduğı değerlendirilmektedir.

Bilindiğı gibi özürölülerin devlet memuru olarak istihdam edilmeleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 50 ve 53. maddeleri ile Özürölülerin Devlet Memurluğına Alınma Şartları ile Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. İlgili maddeler aşağıda yer almaktadır.

Madde 50- "Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet memuru olarak atanacakların açılacak Devlet memurluğı sınavlarına girmeleri ve sınavı kazanmaları şarttır. Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir.

Özürölüler için sınavlar, özürölü kontenjanı açık olan kurum ve kuruluşlarca ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavla eş zamanlı, böyle bir sınava ihtiyaç duyulmamışsa, özürölü kontenjanı açığı bulunduğu sürece ayrı zamanlı olmak üzere özür grupları ve ulaşılabilirlikleri göz önüne alınarak yapılır.

Özürölüler için sınavlar, özürölü grupları dikkate alınarak sınav sorusu hazırlamak ve değerlendirmek üzere özel sınav kurulu teşkil edilerek ayrı yapılır."

Madde 53- "Mevzuata uygun olmak kaydıyla; özürölülerin mesleklerine uygun münhal kadrolara atanması, mesleklerini icra veya infaza yardımcı araç ve gerecin kurumlarınca temin edilmesi esastır. Özürölülerin Devlet memurluğına alınma şartları ile hangi işlerde çalıştırılacakları, mesleklerini icra ve infazda hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceğı, zihinsel özürölülerin hangi görevlere atanmasında asgari eğitim şartından istisna edileceğı hususları Maliye Bakanlığı, Sağık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Özürölüler İdaresi Başkanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında özürölü çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (taşra teşkilatı dahil) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Kurum ve kuruluşlar, çalıştırdıkları ve işten ayrılan özürölü personel sayısını üç ayda bir Devlet Personel Başkanlığına bildirmekle yükümlüdür. Bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda, ikinci fıkrada tespit edilen oranda özürölü personel çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur."

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53'üncü maddesinin son fıkrasına göre; "özürölü personel çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur" ifadesi yer almaktadır. Buna göre istihdam edilen özürölü memurlar ile kurumlara göre dolu ve boş kontenjanlara ilişkin Devlet Personel Başkanlığı'nın verileri aşağıda sunulmuştur.

**İSTİHDAM EDİLEN ÖZÜRLÜ MEMURLARIN ÖZÜR GRUPLARI, ÖZÜR ORANLARI
VE EĞİTİM DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMLARI
(TÜM KURUMLARIN TOPLAMI)**

		KADIN	ERKEK	TOPLAM
ÖZÜR ORANI %	40-60	1.383	6.158	7.541
	61-80	171	1.069	1.240
	81-100	272	913	1.185
	TOPLAM	1.826	8.140	9.966
ÖZÜR GRUBU	İŞİTME	80	286	366
	KONUŞMA	19	56	75
	İŞİTME VE KONUŞMA	36	246	282
	ZİHİNSEL	54	322	376
	ORTOPEDİK	1.141	3.893	5.034
	GÖRME	295	1.974	2.269
	DİĞER	201	1.363	1.564
	TOPLAM	1.826	8.140	9.966
EĞİTİM DURUMU	İLKÖĞRETİM	286	2.778	3.064
	ORTAÖĞRETİM	804	3.524	4.328
	2 YILLIK Y.Ö.	309	861	1.170
	4 YILLIK Y.Ö.	412	907	1.319
	LİSANS ÜSTÜ	15	70	85
	TOPLAM	1.826	8.140	9.966

Kaynak: Devlet Personel Başkanlığı, Ekim 2009

**KURUMLARIN DOLU MEMUR KADROLARI
%3 ÖZÜRLÜ SAYISININ KARŞILAŞTIRMALI TABLOSU**

KURUM KODU	KURUM ADI	DOLU KADRO (MEMUR)	(% 3) ORANI	KADIN	ERKEK	TOPLAM	AÇIK BULUNAN ÖZÜRLÜ MEMUR SAYISI
10	BAŞBAKANLIK	1.435	43	9	43	52	-9
15	ADALET BAKANLIĞI	60.425	1.813				1813
25	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	20.634	619				619
30	DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	2.660	80				80
35	MALİYE BAKANLIĞI	23.472	704	89	584	673	31
40	MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	661.389	19.842	698	2.888	3.586	16256
45	BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI	6.872	206	21	149	170	36
50	SAĞLIK BAKANLIĞI	268.376	8.051				8051
55	ULAŞTIRMA BAKANLIĞI	1.109	33				33

60	TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI	27.816	834	7	47	54	780
65	ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	2.503	75	3	5	8	67
70	SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI	3.059	92				92
75	ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	755	23	9	11	20	3
90	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	9.024	271	72	222	294	-23
95	ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI	5.103	153	32	183	215	-62
160	ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI	119	4	1	2	3	1
165	YARGITAY BAŞKANLIĞI	903	27	10	14	24	3
170	DANIŞTAY BAŞKANLIĞI	375	11				11
175	SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI	509	15				15
210	DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI	657	20		8	8	12
215	HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI	1.482	44				44
217	DIŞTİCARET MÜSTEŞARLIĞI	1.733	52	3	23	26	26
220	GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI	8.734	262	10	33	43	219
222	DENİZCİLİK MÜSTEŞARLIĞI	1.105	33	5	20	25	8
225	DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	83.150	2.495	7	850	857	1638
226	AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ	57	2				2
230	DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI	225	7	1	6	7	
235	T.O.D.A.İ.E. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	91	3		2	2	1
240	GELİRLER İDARESİ BAŞKANLIĞI	42.444	1.273	150	495	645	628
245	ATATÜRK KÜLTÜR DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU BAŞK.	80	2		2	2	
246	ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ BAŞKANLIĞI	39	1		1	1	
247	TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI	49	1	2		2	-1
248	TÜRK TARİH KURUMU BAŞKANLIĞI	43	1	0	2	2	-1
249	ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI	32	1	1		1	
250	TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	11.834	355	53	308	361	-6
255	DEVLET METEOROLOJİ İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.952	89	12	72	84	5
262	TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKANLIĞI	1.580	47	7	39	46	1
265	BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	275	8				8
270	ADLI TIP KURUMU BAŞKANLIĞI	1.094	33				33
272	KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU						
275	EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	207.622	6.229				6229
280	DARPHANE VE DAMGA MATBAASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	131	4	2	2	4	
282	SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	33	1				
285	TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI	288	9				9
289	ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	258	8				8
290	YÜKSEK SEÇİM KURULU BAŞKANLIĞI	1.881	56				56
300	TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ BAŞKANLIĞI	240	7	1	4	5	2
305	GAP İDARESİ BAŞKANLIĞI	19	1				1
310	ÖZÜRLÜLER İDARESİ BAŞKANLIĞI	112	3	4	2	6	-3
315	ÖZEL ÇEVRE KORUMA KURUMU BAŞKANLIĞI	126	4	1	2	3	1
320	TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ	31	1				1
325	REFİK SAYDAM HIFZISSİHHA MERKEZİ BAŞKANLIĞI	1.538	46				46
330	TÜRK İŞBİRLİĞİ KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	128	4				
340	ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK EĞT. VE ARŞ. MRK. BŞK.	48	1				1
345	M.S.B. AKARYAKIT İKMAL VE NATO POL.TES.İŞL.BŞK.	1.026	31		6	6	25

353	KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	53	2				2
355	SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI	22.582	677	118	380	498	179
360	YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI	326	10	2	6	8	2
365	ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞI	23	1				1
370	ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ	43	1				1
371	BARTIN ÜNİVERSİTESİ	79		1			
312	BAYBURT ÜNİVERSİTESİ	38	1				1
373	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ	73					
374	HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ	92	3				3
375	İĞDIR ÜNİVERSİTESİ	55	2				2
376	ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ	52	2				2
377	TUNCELİ ÜNİVERSİTESİ	81	2				2
378	YALOVA ÜNİVERSİTESİ	41	1				1
405	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	1.330	40	7	20	27	13
410	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	1.636	49	9	40	49	0
415	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	4.011	120	14	116	130	-10
420	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	1.978	59				59
425	BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	768	23				23
430	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	1.113	33	13	18	31	2
435	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	2.223	67	8	16	24	43
440	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	1.109	33	3	19	22	11
445	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	2.396	72	14	29	43	29
450	EGE ÜNİVERSİTESİ	3.351	101				101
455	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	1.384	42				42
460	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	1.132	34				34
465	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	2.631	79	2	6	8	71
468	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	767	23	2	5	7	16
470	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	4.037	121	21	78	99	22
475	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	1.052	32	3	29	32	0
480	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	6.038	181	43	143	186	-5
485	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.200	36				36
490	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.481	44				44
495	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	1.303	39	15	20	35	4
500	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	319	10	1	7	8	2
505	ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ	1.519	46	6	23	29	17
510	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.255	38	5	30	35	3
515	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	1.582	47	8	51	59	-12
520	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	1.075	32	4	30	34	-2
525	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	1.740	52	14	39	53	-1
530	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	662	20				20
535	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	1.009	30		35	35	-5
540	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	671	20	2	14	16	4
541	ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	473	14	13	19	32	-18
543	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	1.136	34	3	15	18	16
545	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	850	26	7	14	21	5
547	ZONGULDAK KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ	733	22	3	18	21	1
550	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	833	25	0	2	2	23

551	NİĞDE ÜNİVERSİTESİ	374	11				11
553	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	1.046	31	13	25	38	-7
554	BATMAN ÜNİVERSİTESİ	70	2		2	2	0
555	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	413	12	3	16	19	-7
556	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ	53	2				2
557	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	986	30	4	25	29	1
558	AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	93	3				3
559	SINOP ÜNİVERSİTESİ	95	3				3
560	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	590	18	4	20	24	-6
561	DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	492	15	2	13	15	0
562	SIĞIR ÜNİVERSİTESİ	63	2				2
563	CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	802	24	4	18	22	2
564	NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	79	2				2
565	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	515	15	5	14	19	-4
566	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	164	5	0	2	2	3
567	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	571	17				17
568	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ	65	2				2
569	ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ	146	4				4
570	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	582	17				17
571	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	62	2				2
572	BİLECİK ÜNİVERSİTESİ	110	3				3
573	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ	357	11				11
574	BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ	89	3				3
575	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	614	18				18
576	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	72	2	2	2	4	-2
577	MUĞLA ÜNİVERSİTESİ	574	17	4	11	15	2
578	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ	118	4				4
579	BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	67	2		2		2
580	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	576	17	1	9	10	7
581	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ	54	2				2
582	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	39	1				1
583	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ	569	17	2	12	14	3
584	OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	1.261	38	6	32	38	0
585	GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	228	7	0	5	5	2
587	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	320	10	2	7	9	1
590	GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	240	7	3	4	7	0
592	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ	169	5				5
593	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	213	6				6
594	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	420	13				13
595	MEHMET AKİF ERESOY ÜNİVERSİTESİ	174	5				5
596	UŞAK ÜNİVERSİTESİ	175	5	1	4	5	0
597	RİZE ÜNİVERSİTESİ	158	5				5
598	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	240	7				7
599	ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ	200	6	3	3	6	0
600	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	153	5				5
601	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	165	5	3	2	5	0
602	HİTİT ÜNİVERSİTESİ	155	5	3	3	6	-1

603	BOZOK ÜNİVERSİTESİ	141	4		2	2	2
604	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ	137	4	1	2	3	1
605	ORDU ÜNİVERSİTESİ	129	4				4
606	AMASYA ÜNİVERSİTESİ	146	4				4
610	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	546	16				16
615	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.536	76	11	65	76	0
620	GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	730	22				22
625	KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	5.527	166	39	94	133	33
630	HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	405	12	2	11	13	-1
635	SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GEN.MÜD	9.461	284	55	227	282	2
638	AİLE VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	68	2	2	6	8	-6
639	SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	72	2				2
640	ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	14.815	444	32	183	215	229
645	DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	6.375	191	48	131	179	12
650	PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	104	3				3
710	TÜRKİYE ATOM ENERJİSİ KURUMU BAŞKANLIĞI	738	22				22
720	Y.O. KRD. VE YRT. KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	6.412	192	24	65	89	103
725	ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRLÜĞÜ	64	2				2
730	TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.497	75	29	50	79	-4
745	ELEKTRİK İŞLERİ ETÜD İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	358	11	1	7	8	3
750	MADEN TETKİK VE ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.110	63	16	51	67	-4
755	İLLER BANKASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.462	74	20	55	75	-1
765	MİLLİ PİYANGO İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	578	17	2	17	19	-2
770	DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	425	13	1	3	4	9
775	DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	309	9	1	8	9	0
950	SAVUNMA SANAYİİ MÜSTEŞARLIĞI	270	7		2	2	5
960	ÖĞRENCİ SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ (ÖSYM)	280	8				8
		1.618.476	48.549	1.900	8.457	10.357	38192

Kaynak: Devlet Personel Başkanlığı, Ekim 2009

Kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş olan özürlü kadrolarının doldurulması amacı ile çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. 2010 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Tasarısının TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında yapılan bir değişiklik ile kamuda ilk defa işe alınacak özürhürlülerle ilgili istisnai düzenlemeye gidilmiştir. 1 Ocak 2010 tarihinde yürürlüğe girecek söz konusu düzenleme ile kamudaki özürlü istihdamı, kadro sınırlamasının dışında bırakılmıştır. Kanun gereğince dolu kadro sayılarının yüzde 3'ü oranında özürlü çalıştırmak zorunda bulunan, ancak bu yükümlölüklerini kadro sınırlaması ve diğer nedenlerle yerine getiremeyen kamu kurum ve kuruluşlarının 2010 yılı içerisinde özürlü kontenjanlarının tamamını doldurması hedeflenmektedir.

Ayrıca özürhürlülerin istihdamını kolaylaştırmak amacıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili maddelerinde değişik için çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalara Bakanlığımıza bağlı Özürhürlüler İdaresi Başkanlığı ile özürlü personel çalıştırma yükümlölüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden sorumlu kurum olan Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu ve ilgili sivil toplum örgütleri ile birlikte yürütülmektedir. Bu çerçevede, özürhürlüler için sınavların merkezi sistem ile yapılması öngörülmektedir.

Özürlü bireylerin yaşamlarını kolaylaştıran tıbbi araç gereç ve cihazlardan alınan katılım paylarına ilişkin mevzuat hükümleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 68 inci ve 69 uncu maddeleriyle belirlenmiştir. Başkanlığımız tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğüne 27.10.2008 tarih ve 065-2215 sayılı yazımız ile ortez ve protezlerden önceki uygulamalardan farklı olarak katkı payı alınması, tıbbi gereçlerle bile ithal ortezlerin faturalandırılmaması ve özellikle tekerlekli sandalye ve işitme cihazları fiyatlarında %60-70 düşüş olması konuları ve tespit edilen benzeri sorunların Başkanlığımız ile birlikte yeniden değerlendirilmesi, bundan sonra yayımlanacak özürlerle ilgili mevzuat çalışmalarında Başkanlığımız görüşlerinin yansıtılması istenmiştir.

Bu konuyla ilgili daha ayrıntılı hususların Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından yanıtlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bakım aylığının kimlere ve ne şekilde verileceğinin usul ve esasları 30.07.2006 tarih ve 26244 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bakıma Muhtaç Özürülerin Tesbiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik" ile belirlenmiştir. İlgili Yönetmeliği gereğince; bakım hizmetlerinden, her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle; kendilerine ait veya bakmakla yükümlü olduğu birey sayısına göre kendilerine düşen ortalama aylık gelir tutarı bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3'ünden daha az olan ve bakıma muhtaç özürüler yararlanırlar. Bakıma muhtaç özürünün akrabası tarafından evde bakım hizmeti sunumunda bir aylık net asgari ücret tutarında ödeme özürüye bakan kişiye yapılmaktadır. Buna göre eve giren gelirlerin toplamı birey sayısına bölündüğünde kişi başına düşen miktar 364 TL'yi geçmiyor ise bakıma muhtaç özürüye bakan yakınına aylık bağlanabilmektedir. Dolayısıyla 181 TL aylık alanların yukarıda belirtilen şartları taşımaları halinde bakım aylığından yararlanmalarında bir engel bulunmamaktadır.

Aylıkların miktarı, ödenmesi ve diğer hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü tarafından yanıtlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Özürüler İdaresi Başkanlığı özürülere yönelik hizmetlerin düzenli, etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini temin etmek için; ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, özürüler ile ilgili ulusal politikanın oluşmasına yardımcı olmak, özürülerin problemlerini tespit etmek ve bunların çözüm yollarını araştırmak üzere kurulmuş bir kurum olup yapılan binaların özürüler uygun yapıp yapılmadığı konusunda denetleme yetkisi bulunmamaktadır.

Binaların proje, inşaat ve oturma ruhsatları, yapılan inşaatın bulunduğu yere göre ilgili idare tarafından verilmektedir. Bu nedenle binaların mevzuata uygun olup olmadığına dair görevler bu kamu kurumlarına aittir.

01.07.2005 tarihinde kabul edilen 5378 sayılı Özürüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un geçici 2 nci maddesinde "Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürülerin erişebilirliğine uygun duruma getirilir." hükmü yer almaktadır.

Toplu taşımacılık hizmetleri 5378 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Anılan Kanun maddelerinin doğru ve zaman kaybedilmeksizin hayata geçirilmesi amacıyla, 12 Temmuz 2006 tarihli Resmi Gazete'de 2006/18 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır. Genelgede, kamu kurum ve kuruluşlarının kullandıkları binalar, kamuya açık alanlar ve toplu taşıma araçlarının özürülerin kullanımına uygun duruma

getirilmesinin büyük önem taşıdığını vurgulanmış, 5378 sayılı Kanunun geçici 2 nci ve 3 üncü maddelerinde, belirtilen uygulamaların gerçekleştirilmesi için tanınan 7 yıllık sürenin, 7.7.2005 tarihinde başladığını hatırlatarak, bu konudaki en büyük görevin yerel yönetimlere düştüğü belirtilmiştir. Genelgeye göre, bu düzenlemeler, belediyeler ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca hazırlanacak eylem planları doğrultusunda gerçekleştirilecektir. Eylem planları, kısa vadeli (2005-2007), orta vadeli (2008-2010) ve uzun vadeli (2011-2012) olarak belirlenecek, belediyeler bu düzenlemelerin Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standartlarına uygun olmasına dikkat edecekler, satın alacakları, kiralayacakları veya denetimlerinde bulunan toplu taşıma araçlarının özürhüleri kullanımına uygun olmasını sağlayacaklardır. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşlarının kullandıkları yapılar da anılan süre içerisinde özürhüleri kullanımına uygun hale getirilecektir.

Diğer yandan, 12.09.2008 tarihli Başbakanlık yazısında da; 5378 sayılı Kanun ile getirilen yükümlülüklerin gerçekleştirilmesi, 2006/18 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile uygulamada dikkat edilecek hususların belirtildiği, yerel yönetimlere ve kamu kurum ve kuruluşlarına 7 yıl süre tanındığı, ancak geline nokta, kanunda belirtilen düzenlemelerin bir kısmının gerçekleştirildiği, yapılan düzenlemelerin mevzuatta belirtilen standartlara uygun olmadığına müşahade edildiği belirtilerek kamu kurum ve kuruluşlarına sonradan ilave harcama yapılmaması bakımından; konuyla ilgili mevzuat hükümlerine dikkat edilerek yeni yapılaşma alanlarında veya yeniden düzenleme yapılan alanlarda, kamu binalarının veya kamunun kullanımına tahsis edilmiş bulunan diğer yapıların, mevzuata uygun şekilde inşasının sağlanması talimatı verilmiştir.

Yazıda ayrıca, "özürhüleri ile ilgili her türlü düzenlemenin standartlara uygun olarak, gecikmeksizin gerçekleştirilmesi, eylem planları çerçevesinde yapılan düzenlemelerin kamu kurum ve kuruluşlarınca bağlı veya ilgili bulundukları bakanlıklara, yerel yönetimlerce İçişleri Bakanlığına her yıl Ocak ayının sonuna kadar bildirilmesi" hususu yer almaktadır.

Özürhüleri İdaresi Başkanlığı Tarafından Ulaşılabilirlik Konusunda Yapılan Çalışmalar

Yayınlar: Ulaştırma Bakanlığı Avrupa Konferansı (ECMT-UBAK) tarafından hazırlanmış olan ve "Hareket Engelliler İçin Ulaşımın İyileştirilmesi Rehberi" 1999 yılında ve "Herkes İçin Ulaşılabilirliğin İyileştirilmesi-Örnek Uygulama Rehberi" 2008 yılında Başkanlığımızca aslından çevrilerek kitap halinde basılmıştır. Bu rehberler ulaşım konusunda hizmet veren ve özellikle uygulayıcı olan kurumlar için ulaşılabilirliği tanıtmakta ve farklı ülkelerden örneklerle çözüm seçenekleri sunmaktadır. Ayrıca Başkanlığımız, Gazi Üniversitesi ve TSE işbirliğiyle, ulaşılabilirlik konusunda planlama, projelendirme ve uygulama aşamasında yerel yönetimlere yol gösterecek olan "Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı" hazırlanmıştır.

Engelsiz Türkiye Projesi: Sayın Bakanımızın himayelerinde sürdürülen ve 57 ilimizde gerçekleştirilen Engelsiz Türkiye Projesi kapsamında ulaşılabilirlik konusunda da kamu, yerel yönetim idarecileri ve ilgili sivil toplum kuruluşları genel olarak Özürhüleri Kanunu ve ilgili mevzuat konusunda bilgilendirilerek, uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır. Düzenlenen konferanslar ve medya kanalıyla özürhüleri bireyler, yakınları ve tüm toplumda özürhüleri konusunda toplumsal bilinç ve duyarlılık oluşturulmaktadır.

Örnek Engelsiz Kent Projeleri: Başkanlığımız ve büyükşehir belediyesi olarak Konya Büyükşehir Belediyesi, il belediyesi olarak Karaman Belediyesi, ilçe belediyesi olarak Hendek Belediyesi ve büyükşehir ilçe belediyesi olarak Keçiören Belediyesi ile

"Örnek Engelsiz Kent Projesi" çalışmaları, imzalanan protokoller çerçevesinde yürütülmektedir.

Bu çalışmalarda ulaşılabilirliğin sağlanmasına yönelik olarak;

- Bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması,
- Örnek uygulamalar yapılarak ulaşılabilirlik konusundaki çağdaş uygulamaların Türkiye kentlerine yaygınlaşması,
- Bu örneklerle, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve kamu duyarlılığının artırılması amaçlanmıştır.

Uluslararası Ulaşılabilirlik Konferansı: 24.04.2007 tarihinde İstanbul'da farklı ülkelerden ulaşım ve ulaşılabilirlik konusunda çalışma yapan uzmanların katılımlarıyla "Uluslararası Ulaşılabilirlik Konferansı" düzenlenmiştir.

Ulaştırma Bakanlığı: Başkanlığımız tarafından başlatılan çalışma ile Ulaştırma Bakanlığının mevzuat kapsamında yapması gereken çalışmalar ve hazırlanması gereken "Eylem Planı" konusunda görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde Genel Müdürlüklerin hizmet binalarının ulaşılabilir hale getirilmesi, sunulan hizmetler ve bu hizmetlerle ilgili alt yapı ve tesislerin ulaşılabilir hale getirilmesi ve varsa denetlenen hizmetlerin ulaşılabilir hale getirilmesi için bilgi alışverişi yapılarak özürhüleri için gerekli düzenlemeler hakkında bilgilendirme yapılmış ve yapılması gereken çalışmalar planlanmıştır. Daha sonra Ulaştırma Bakanına yapılan brifing sunumu ile Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde, Bakanlıkça uygun görülecek nitelikte bir Birim oluşturularak, yapılan çalışmaların takip ve koordine edilmesinin sağlanması önerisinde bulunulmuştur. Bu tür bir Birimin oluşturulması, Türkiye çapında örgütlenmiş bir Bakanlık olan Ulaştırma Bakanlığının diğer Bakanlıklara örnek teşkil edecek nitelikte bir çalışması olacaktır.

Örnek Engelsiz Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurdu Projesi: Başkanlığımız ile Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen bu proje kapsamında, Kurumun teknik personeline ulaşılabilirlikle ilgili bir eğitim semineri verildikten sonra, Ankara'da seçilen bir yüksek öğrenim yurdu yerleşkesinde yapılan çalışma ile açık alanlarda, bina girişlerinde ve bina içlerinde ulaşılabilir düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Özürhüleri Spor Kompleksi: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Özürhüleri Spor Federasyonları ile birlikte başlanan bir çalışma ile her özür grubundan özürhüleri sporcular tarafından kullanılabilir bir spor kompleksinin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu: Ulaşılabilirlik düzenlemeleri yapılması konusunda bir çalışmaya başlanılmış, Kurumda görev yapan teknik personele eğitim verilmiştir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı: Bakanlıkta görev yapan teknik personele yönelik özürhüleri ve ulaşılabilirlik konulu bir eğitim semineri düzenlenmiştir.

Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile yazışma yapılarak, 2010 yılı için hazırlanacak Bütçe Hazırlama Rehberinde ve Yatırım Programı Hazırlama Rehberinde mevzuat hükümleri gereği ulaşılabilir düzenlemelerin yapılması hususunun göz önünde bulundurulmasının yarar sağlayacağı düşünüldüğü ve kamu kurum ve kuruluşlarında konuyla ilgili bütçe taleplerinin bu doğrultuda değerlendirilmesi talep edilmiştir.

Başkanlığımıza Talepte Bulunan Kurumlar: Türkiye Büyük Millet Meclisi yerleşkesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Resim ve Heykel Müzesi ve çevresi, Yüksek Denetleme Kurulu ve tesisleri, Sincan Dr. Nafiz Körez Devlet Hastanesi yerleşkesinde;

ulaşılabilirliğin sağlanması için yapılması gerekenler konusunda raporlar hazırlanarak teknik bilgi desteği sağlanmıştır.

Standart Çalışmaları: İmar Mevzuatında ve Özürlüler Kanununda atıfta bulunulan ve ulaşılabilir düzenlemelerin yapılmasında önemli kaynak rehber niteliğindeki mevcut standartların daha çağdaş hale getirilmesi için;

Türk Standartları Enstitüsü ile işbirliği içinde binalara ilişkin "TS 9111 Özürlü İnsanların İkamet Edeceği Binaların Düzenlenmesi Kuralları" standardının revizyonu yapılmaktadır. Türk Standartları Enstitüsü ve İçişleri Bakanlığı ile açık alanlara ilişkin "TS 12576 Şehir İçi Yollar- Özürlü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemlerin Tasarım Kuralları" standardının revizyon çalışmasına başlanmıştır.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ve Türkiye Belediyeler Birliği: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ve Türkiye Belediyeler Birliği tarafından 23 Haziran 2009 tarihinde Antalya'da düzenlenen ve tüm belediye başkanlarının katıldığı "Yerel Hizmetlere Ulaşım" konulu eğitim semineri yapılmıştır. Benzer bir eğitim semineri Valiler için de planlanmaktadır.

Özürlü bireylerin yaşamlarını kolaylaştıran tıbbi araç gereç ve cihazlardan alınan katılım paylarına ilişkin mevzuat hükümleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 68 inci ve 69 uncu maddeleriyle belirlenmiştir. Başkanlığımız tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğüne 27.10.2008 tarih ve 065-2215 sayılı yazımız ile ortez ve protezlerden önceki uygulamalardan farklı olarak katkı payı alınması, tıbbi gerekçelerle bile ithal ortezlerin faturalandırılmaması ve özellikle tekerlekli sandalye ve işitme cihazları fiyatlarında %60-70 düşüş olması konuları ve tespit edilen benzeri sorunların Başkanlığımız ile birlikte yeniden değerlendirilmesi, bundan sonra yayımlanacak özürlülerle ilgili mevzuat çalışmalarında Başkanlığımız görüşlerinin yansıtılması istenmiştir. Bu konuda ayrıntılı hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından yanıtlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Özel eğitime gereksinim duyan çocukların okullara erişimi ücretsiz sağlanmaktadır. Özürlüler İdaresi Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığının birlikte hazırlamış olduğu "Özel eğitime gereksinim duyan çocukların okullara erişiminin sağlanması için ücretsiz taşınması projesi" ile özürlülerin eğitime devamlılığında ve eğitim almakta olan özürlü sayısında artış sağlanmıştır. Özürlülerin okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite eğitiminde yaşanan sorunların çözümüne yönelik Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği çalışmaları yapılmakta ve bu eğitim kademelerinde özürlü öğrenci sayısının artırılması sağlanmaktadır. Ayrıca, SBS ve ÖSS sınavına girecek özürlü adaylara kolaylıklar sağlanması, ayrıca bu sınavlarda başarı gösteren özürlü öğrencilerin eğitimlerini teşvik amacıyla Başkanlığımız tarafından bu yıl içinde ödöl verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Başkanlığımız arasında işbirliği çalışmaları sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı Yatırımlar ve Tesisler Dairesi Başkanlığı tarafından "Fiziksel Engelliler İçin Okul Binalarında Yapılması Gereken Düzenlemeler" konulu genelge 17 Aralık 2009 tarihinde yayımlanmıştır.

Konuyla ilgili diğer hususların Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yanıtlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Başkanlığımız genel bütçeye tabi bir kurum olduğundan sivil toplum örgütlerine kaynak aktarması mümkün bulunmamaktadır. Bununla birlikte, özürlülerle ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, Özürlüler Yüksek Kurulu ve Özürlüler Şûrası'nın üyeleri olup yapılan tüm çalışmalara ve alınan kararlara katkı ve katılımları sağlanmaktadır. Ayrıca, sivil toplum örgütlerinin düzenlediği Ayvalık ve Gemlik Şenliği gibi faaliyetlerde kaynak

sağlanması ve organizasyonun yapılması gibi hususlar Başkanlığımızın işbirliği ve koordinasyonu ile gerçekleştirilmektedir. Yine, Başkanlığımız tarafından AB Katılım Öncesi Mali Yardım (IPA) Programı çerçevesinde hazırlanan "Özürliülerin Topluma Entegrasyonunun Geliştirilmesi Projesi"ne sivil toplum örgütleri de dahil edilmiştir. Bu Projenin faaliyetleri arasında özürliülük alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin kapasitesinin güçlendirilmesi planlanmıştır. Bu kapsamda sivil toplum örgütlerinin eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi, desteklenmeye uygun bulunan projelerinin hibelenendirilmesi ve iyi örnek niteliğine sahip hibelenendirilmiş projelerinin sonuçlarının duyurulması ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

Başkanlığın en yüksek danışma kurulu olan Özürliüler Şûrası özürliülerle ilgili konularda tetkik ve teklif niteliğinde kararlar almakla görevlidir.

Özürliüler Şûrasının oluşumu, çalışma usul ve esasları 571 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ile 15.03.2007 tarih ve 26463 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan Özürliüler Şûrası Yönetmeliğine göre gerçekleştirilmektedir. Yönetmelikte Şûranın amacı, görevleri, şûra gündeminin belirlenmesi, komisyonların ve genel kurulun çalışma usul ve esasları, doğal üyeler, temsilci üyeler, şûra üyelerinin belirlenmesi, yürütme kurulunun oluşumu ve görevleri gibi hususlar belirlenmiştir. Yönetmeliğe göre üyelerin belirlenmesi görevi Şûra Yürütme Kurulu tarafından yerine getirilmektedir. Kişilerin Şûra başvuru formlarında belirtmiş oldukları özürliülük alanında ve Şûra gündemi ile ilgili olarak yaptıkları çalışmaların değerlendirilmesi sonucunda üye olarak belirlenmesine karar verilmektedir.

I. Özürliüler Şûrası 29 Kasım-02Aralık 1999 tarihlerinde "Çağdaş Yaşam Çağdaş Toplum ve Özürliüler", II. Özürliüler Şûrası 26-28 Eylül 2005 tarihlerinde "Yerel Yönetimler ve Özürliüler", III. Özürliüler Şûrası 19-23 Kasım 2007 tarihlerinde "Bakım Hizmetleri" ve IV. Özürliüler Şûrası 16-20 Kasım 2009 "İstihdam" ana gündemiyle gerçekleştirilmiştir.

Şûra'nın amacı, Özürliüler İdaresi Başkanlığı'nın kuruluş amacı ve görevleri doğrultusunda, özürliü ve özürliülük konusunda her türlü görüş ve çözüm önerilerini tartışmak, ulusal politikalara esas olacak ilke ve programlar oluşturmak, kamuoyunun bu konuda bilinçlenmesine katkıda bulunmak, ulusal ve uluslararası alanlardaki görüş, düşünce ve gelişmelerin aktarılmasını, tartışılmasını sağlamaktır.

Bilindiği gibi Şûralar, tüm sorunların tartışıldığı ve çözüm önerilerinin oluşturulduğu demokratik ortamlar olup alınan her kararın uygulamaya konulması, devletin sosyal ve ekonomik politikaları, stratejileri veya eylem planları ile uyumluluğu ölçüsünde mümkündür. Bununla birlikte, yapılan yasal düzenleme çalışmalarında, Şûra'da alınan kararlar gözden geçirilmekte ve düzenlemelere yansıtılmaktadır. Birçok mevzuat düzenlemesinin temelinde Şûralarda görüşülen sorunların çözümü olarak ortaya konan öneriler yer almaktadır.

En son, açılışı Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından 16-20 Kasım 2009 tarihlerinde gerçekleştirilen ve ana gündemi "İstihdam" olan 4. Özürliüler Şûrası'nı takiben, 2010 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Tasarısının TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında yapılan bir değişiklik ile kamuda ilk defa işe alınacak özürliülerle ilgili istisnai düzenlemeye gidilmiştir. 01 Ocak 2010 tarihinde yürürlüğe girecek söz konusu düzenleme ile kamudaki özürliü istihdamı, kadro sınırlamasının dışında bırakılmıştır.

H sınıfı sürücü belgesine sahip olan ve özel tertibatlı araç kullanabileceği sağlık kurulu raporu ile belgelenen özürliülerin yurtiçinden alacakları araçlar için ÖTV muafiyeti uygulanmaktadır. Aynı muafiyet özel tertibat şartı olmaksızın %90 ve üzeri özür derecesine sahip olup araç kullanamayacak durumda olan özürliülerin yakınlarının ya da istihdam edilen bir şoför tarafından kullanılmak üzere alınacak araçlar için de uygulanmaktadır. Özürliüler adına tescil edilen taşıtlar Motorlu Taşıtlar Vergisinden de muaftır. Ancak, Katma Değer Vergisinde herhangi bir muafiyet söz konusu değildir.

Özürliülere verilecek olan Sağlık Kurulu Raporları yönetmeliği 2006 yılında değiştirilmiştir. 16 Temmuz 2006 tarih ve 26230 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak

yürürlüğe giren "Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2006 yılında yayımlanan bu yönetmelik Dünya Sağlık Örgütü tarafından kısaca ICF olarak adlandırılan (International Classification of Functioning, Disability and Health) bu sınıflandırma ölçütünün Türkçe karşılığı "İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırılması" olarak adlandırılan ölçüğe dayanılarak hazırlanmıştır.

ICF'in tarihçesine bakıldığında aslında rehabilitasyonun uzun dönem etkileri ve artrit gibi kronik hastalıklar için teklif edilmiş ve 1980 yılında ICIDH (International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps) adı altında yayımlanmıştır. Bu tarihten itibaren kullanıcılar tarafından;

- Özürlülüğe ait alanlarda disiplinler arası kavramsal gelişimde,
- Araştırmalarda,
- Rehabilitasyon ve tedavi edici izleme sistemlerinde,
- Veri tabanı geliştirmede,
- Klinik teşhis ve rehabilitasyonun değerlendirilmesinde,
- Program geliştirme çalışmalarında kullanılmıştır.

Bu ölçüt 1994 yılında 13 dile çevrilmiş bununla birlikte çeşitli düzeylerde eleştiriler almaya başlamıştır. Özellikle özürlü oluşumunda çevresel rolün yeteriz tanımlanmasına bağlı eleştiriler olmuştur. Sekiz yıl süren gözden geçirmelerin ve testlerin ardından ICF in özeti oluşturulmuştur. 22 Mayıs 2001 yılında ICF şu anda kullanılan hali ile Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayımlanmıştır. Yıllardır sürdürülen çalışmalarla ICF Dünya Sağlık Örgütüince çeşitli ülkelerde uygulanmakta ve uygulamaların geribildirimleri ile birlikte ülkelere özel ölçekler uyarlanmaktadır. Bu ölçek halen Dünya Sağlık Örgütü üyesi 191 devlet ve 54 Dünya Sağlık Kuruluşu tarafından desteklenmektedir.

16 Temmuz 2006 tarih ve 26230 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" Özürlüler İdaresi Başkanlığının öncülüğünde, 2003 yılından 2006 yılına kadar süren tıp fakülteleri ve Sağlık Bakanlığı ile birlikte yürütülen kapsamlı bir çalışmanın sonucunda ICF ölçeğine dayandırılarak gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası ölçeklerin ülkeler veya bölgelere uyarlanmaları çalışmaları bilimsel ve alan çalışmalarının birlikte yapılmasını gerektirmektedir. Yukarıda ICF in tarihçesinde de belirtildiği gibi hiçbir ölçek veya test ilk hazırlandığı şekli ile alanda uygulanamamakta, hedef kitlelerin değişen ihtiyaçları, teknolojik, bilimsel, toplumsal gelişmeler, çevresel faktörler gibi değişkenlere bağlı olarak zaman içinde önlenemeyen değişimlere maruz kalmaktadır. Tüm bu değişkenlerin ışığında da ölçeklerin alınan olumlu ve olumsuz geribildirimler ışığında belirli aralıklarla yenilenmeleri gerekliliği ortaya çıkar.

Adı geçen yönetmeliği Dünya Sağlık Örgütüince yayımlanan ICF ölçütlerinde hazırlanmış olmasına rağmen ülke gerçekleri ve uygulamalarındaki farklılıklar sebebiyle ICF ölçütlerinin tamamı bu yönetmelikte uygulanamamıştır. Nitekim yukarıdaki gerekçe ile de bunun bire bir uyarlanması mümkün değildir.

Başkanlığımızca yürütülmekte olan bir çalışmada Sağlık Bakanlığı, ilgili federasyon ve konfederasyonların da katılımı ile bu yönetmelikte ihtiyaç duyulan değişiklikler incelenmeye başlanmış olup özürlü bireylerin mağdur olmamalarını sağlayacak önlemlerin alınarak yönetmeliğin zaman içinde ülke gerçekleri ve olanakları çerçevesinde son halini alması planlanmıştır.

Yönetmelik eki cetvellerde kullanılan ölçütlere ilişkin ayrıntılı hususların Sağlık Bakanlığı tarafından yanıtlanması uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Ülkemizde özür lülüğün tespiti ve derecelendirilmeleri 6/2/1998 tarihli ve 98/10746 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan "Özür lülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Yönetmeliğ i"ne göre yapılmaktaydı. Ancak, bu yönetmeliğ in ekindeki cetvele göre yapılan değ erlendirmelerde standart oluşturulamamakta, kişiler, farklı sağlık kurullarından farklı özür dereceleri alabilmekteydi. Bu aksaklıkların önüne geçebilmek amacıyla, Dünya Sağlık Teş kilatının hazırladığı, sektörler arası standart dilin oluşturulmasını hedefleyen ve fonksiyona göre uluslararası sınıflandırma sistemi olan, fonksiyon ve yetersizliklerin, aktivite kısıtlılıklarının, katılım kısıtlılıklarının, çevresel ve kişisel etkenlerle birlikte değ erlendirildiğ i ICF (International Classification of Functioning) esas alınarak çalışmalar yürütülmüş ; özür lü sağlık kurulu raporlarının alınış ı, geçerliliğ i, değ erlendirilmesi ve özür lü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kuruluş larının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek; özür lülerle ilgili derecelendirmelere, sınıflandırmalara ve tanımlamalara gereksinim duyulan sağlık, eğ itim, rehabilitasyon gibi alanlarda ortak bir uygulama geliştirmek ve uluslararası sınıflandırma ve ölçütlerin kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla hazırlanan "Özür lülük Ölçütü, Sınıflandırması Ve Özür lülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" 16 Temmuz 2006 tarih ve 26230 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Özellikle; vergi indirimi ve malülen emeklilik gibi hak ve hizmetlerden yararlanma girişiminde bulunan özür lü bireylerin, bu hak ve hizmetleri sağlayan sektörlerin kurmuş olduğ u sağlık kurullarında yeniden değ erlendirilmeye tabi tutulmaları nedeniyle, zaman kaybına uğ ranılması ve müracaat aş amasında vermiş oldukları sağlık kurulu raporlarındaki oranların düşür ülmesi sonucu hak ve hizmetten yararlanamadıkları konularında Başkanlığ ımıza intikal eden müracaatlar olmaktadır.

Aynı cetvel esas alınmasına rağmen, merkez sağlık kurullarınca yeniden yapılan değ erlendirme ile özür oranlarında gerçekleş en düş üş sonucu özür lü vatandaşlarımız hak kaybına uğ ramaları konusu Maliye Bakanlığ ına intikal ettirilmiş olup, çalışmalar sürdürölmektedir.

Konuya ilişkin diğ er hususların Maliye Bakanlığ ı tarafından yanıtlanması uygun olacağı değ erlendirilmektedir.

Konuya ilişkin olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığ ınca verilen cevaba göre;

Bilindiğ i gibi, 2022 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde, "65 yaş ını doldurmuş, kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, sosyal güvenlik kuruluş larının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlanmayan, nafaka bağ lanmamış veya bağ lanması mümkün olmayan, mahkeme kararıyla veya doğ rudan doğ ruyla kanunla bağ lanmış herhangi bir devamlı gelire sahip bulunmayan ve muhtaçlığ ını il veya ilçe İdare Heyetlerinden alacakları belgelerle kanıtlayan Türk Vatandaşlarına hayatta bulundukları sürece, 300 gösterge rakamının her yıl bütçe kanunu ile tespit edilecek katsayı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağ lanır." Hükmü öngörölmektedir.

Ayrıca 07/07/2005 tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 01/07/2005 tarih ve 5378 sayılı Kanun ile 2022 sayılı Kanuna aş ğıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 1- 65 yaş ını doldurmamış olmakla birlikte;

Babasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde özür lü olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18

yaşını dolduran ve kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan özürliülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olanlara, bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının yüzde 300'ü tutarında,

18 yaşını dolduran, kanunen bakmakla mükellef kimsesi olmayan ve herhangi bir işe yerleştirilememiş olan özürliülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olanlara, bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının yüzde 200'ü tutarında, aylık bağlanır." Hükmüne amirdir.

Bu da yıllara göre değişiklik göstermekte olup, 2002 yılında gösterge rakamı 750'ye 2003-2004 yıllarında 1500'e, 2005-2006 ve 2007 yıllarında 1550'ye, 2008 yılında 1600'e 2009-2010 yıllarında ise 1615'e yükseltilmiştir.

2002 yılında 24.48 TL olan yaşlı ve özürliü aylığı; 2009 yılı Aralık ayı itibariyle özür durumu yüzde 40 ile 69 arası olanların yüzde 674 artışla 189.66 TL'ye yükseltilmiştir. Özür durumu yüzde 70 ve üzeri olanların yüzde 1061 artışla 284.49 TL'ye yükseltilmiştir. 2010 yılı 1 inci dönem itibarıyla özür durumu yüzde 40 ile 69 arası olanların yüzde 693 artışla 194.38 TL'ye yükseltilmiştir. Özür durumu yüzde 70 ve üzeri olanların yüzde 1091 artışla 291.57 TL'ye yükseltilmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından özürliü vatandaşların yakınlarına ödenen "evde bakım ücreti" nedeniyle 2022 sayılı Kanun kapsamında ödenen aylıkların kesilmesi yönünde herhangi bir mevzuat hükmü bulunmamaktadır. Ancak, bazı İl/İlçe İdare Kurulları, evde bakım ücreti alan vatandaşlara ödenen ücretin, 2022 sayılı Kanun kapsamındaki kişilere uygulanan muhtaçlık sınırının çok üzerinde olması nedeniyle muhtaç özürliü aylığı alan kişilerin muhtaçlıklarını reddetmekte veya yeni başvurulara red kararı vermektedir.

Bu konudaki belirsizliği gidermek ve uygulama birliği oluşturmak amacıyla 2022 sayılı Kanunun uygulama yönetmeliğinde düzenleme yapılmış olup yönetmelik yayımlanma aşamasındadır. Kurum tarafından evde bakım ücreti alan vatandaşların aylıklarının kesilmesine yönelik bir uygulama yapılmamaktadır.

Kurumca ödenen muhtaç özürliü aylıkları 2022 sayılı Kanun gereği İl/İlçe İdare Kurulları tarafından alınan muhtaçlık kararları esas alınarak gerçekleştirildiğinden bu Kurullar tarafından Kuruma gönderilen muhtaçlık ret kararları doğrultusunda ilgililerin aylıkları geçici olarak durdurulmakta, İl/İlçe İdare Kurullarına kararlar iade edilerek SGK Hukuk Müşavirliği görüşü doğrultusunda kararlarının tekrar gözden geçirilmesi istenmektedir. Gönderilen yeni kararlar doğrultusunda işlem yapılmaktadır.

Yeni yönetmeliğin yayımlanmasından sonra bu konudaki tereddütler giderilerek uygulama birliği sağlanacak olup geçici olarak durdurulan aylıklar tekrar ödenecektir.

Bakanlığımızın kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyen 3146 sayılı Kanununun 2 nci ve 15 inci maddeleri ile 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi hükümlerinde öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde, özürliülerin (engellilerin) istihdamı ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik olarak Bakanlığımızca teftiş ve incelemeler yapılmaktadır.

Bakanlığımızda görevli İş Müfettişleri tarafından 2008 yılında yapılan teftiş ve incelemelerde; özürliü istihdamı açısından 210 iş yerinin denetlendiği ve bu işyerlerinden 54'ünün kanun hükmüne uymadığı, 110 özürliü (engelli) açığının bulunduğu dolayısıyla 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine muhalefetten 379.960,00 TL tutarındaki idari para cezasının uygulandığı; 2009 yılının 10 aylık (01/01/2009-31/10/2009) dönemde yapılan teftiş ve incelemelerde özürliü istihdamı açısından 1.010 işyerinin denetlendiği ve bu işyerlerinden 5'inin kanun hükmüne uymadığı, 56 özürliü (engelli) açığının bulunduğu

dolayısıyla kanuna muhalefetten toplam 50.062,00 TL tutarında idari para cezasının uygulandığı tespit edilmiştir.

Kamuoyunda İstihdam Paketi olarak bilinen 5763 sayılı Kanun ile istihdamı zorlaştıran idari ve mali yükler azaltılmış olup özel sektörde 50 veya daha fazla işçi çalıştıran işverenlerin eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırma yükümlülüğü kaldırılarak kamudaki kontenjanlar artırılmış, özel sektör işyerlerinin yüzde üç, kamu işyerlerinin ise yüzde dört özürünü çalıştırmaları zorunlu kılınmıştır. Ayrıca, özürü istihdamını teşvik amacıyla zorunlu özürü istihdamında prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası özürü çalıştıran işverenler ile yükümlü olmadıkları halde özürü çalıştıran işverenlerin ise bu şekilde çalıştırdıkları her bir özürü için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin yüzde ellisi Hazinece karşılanmaktadır.

Türkiye İş Kurumu istatistikleri incelendiğinde, 2009/Kasım ayı itibarıyla toplam 256 kamu kurum ve kuruluşunda özürü açık kontenjanının 1.864 olduğu görülmektedir. 2009/Kasım ayı itibarıyla 360 özürü vatandaşımız kamuda Türkiye İş Kurumu aracılığıyla bir işe yerleştirilmiştir. Öte yandan 2.326 özürü vatandaşımız kamu kurum ve kuruluşlarında kontenjan fazlası olarak çalışmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarından alınan özürü talepleri doğrultusunda kontenjan açıkları kapatılmakta olup kontenjan açıklarını kapatmayan kamu işyerlerine 4857 sayılı İş Kanununa göre idari para cezası uygulanmaktadır. 2009 yılı için Nisan ayı itibarıyla kamu kurum ve kuruluşlarına özürü kontenjan açığı nedeniyle 763.522 TL idari para cezası uygulanmıştır. İşverenlerden tahsil edilen idari para cezaları, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine istinaden oluşturulan Özürü ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Ceza Alarak Kesilen Paraları Kullanmaya Yetkili Komisyon kararları doğrultusunda engelli vatandaşların bilgi, beceri ve yeteneklerine uygun mesleklerde istihdamlarının artırılabilmesi için mesleki eğitim, mesleki rehabilitasyon, kendi işini kurma gibi projelerde kullanılmaktadır. Bu kapsamda, özürü vatandaşlarımızın istihdam edilebilirliklerini artırmaya yönelik olarak, 1 Ocak 2003 – 29 Aralık 2009 döneminde düzenlenen 650 kursa toplam 8 bin 772 kişinin katılımı sağlanmış, 73.341,411 TL para harcanmıştır.

Ayrıca 2010 Bütçe Kanununun 22 nci maddesinin 1 inci fıkrası gereği kamu kurum ve kuruluşlarının serbest memur kadrolarına yapılacak atamalara 2009 yılında emeklilik, ölüm, istifa veya nakil sonucu ayrılan memur sayısının yüzde 50'sini geçmeyecek şekilde sınırlama getirilmiştir. Ancak söz konusu Kanunun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesine göre yapılacak özürü personel alımlarında bu sınırlamanın uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

Konuya ilişkin olarak Sağlık Bakanlığınca verilen cevaba göre;

Dördüncü soruda; "Engelliler Sağlık desteğine en fazla ihtiyaç duyan toplum kesimini oluşturmaktadır. Bu vatandaşlarımızın gelirleri son derece kısıtlı olduğu ve yaşadıkları sorunlar bilinmekteyken, engellilerden neden muayene, ilaç, tıbbi malzeme, ameliyat ve tedavilerinde katkı payı istenmektedir? Kaldırılması düşünülüyor mu" yer almaktadır. Soruda yer alan katılım paylarına ilişkin düzenlemeler Maliye Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından yapılmaktadır.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı